

ЭМХИДХЭЛЭЙ ЭХИН ДЭЭРЭ

РСДРП-гэй нэгдэх сьездын болоһон Минскдэх байшан-музейһээ РЕПОРТАЖ

Партийн уставышье, программашье РСДРП-гэй нэгдэх сьездын абаагүйн мэдээжэ. Тийнээсэ яахашье, Россин социал-демократин түүхэ тэрэ сьезд эхэ үүргэ дүүргэһон байха юм. Гаранэй урха шаарышье сөгнэхэ зуураа, «Искрия» редакциин мэдүүлгэ дотор В. И. Ленин нигэжэ бэшэ хан: «Бидэнэр, оройой социал-демократууд, абэе нэгдүүдэн, революционно социал-демократин нэгдэмэлт туг дор тэмсэгшэ бата бхн парти байгуулхын тула шармай орлоодо ёһотойдй. Россин социал-демократическа хүдэлмэришдэй парти тогтоһон, тэрэнэй «Манифест» толиһон сьезд бари 1898 оһон эргэлт тиймэ зорилго табиһан байлаа.

Тэрэ партиин гашүүд байһана мэлэрнэби, «Манифестын» гол ухмы найшаан зүбсөөнэбли, уг зорилгонуудаа сэхэ мэдүүлһон туладан, тэрэниие шулаа урха шанартай гээд тоолоноди. РСДРП-гэй 1 сьездэе хойшо 72 жэл үнгэрбэ. Тэрэнэй болоһон газарын мүнөө гагхар бэшэ болоһон. Тийхэ сагта Минский захала байһон Петр Румянецвай гэр мүнөө тон томо оройой — Белоруссин ийслэт хотын тэг дула орлодо. Сьездын уедэй байла: сонхын стагни, керосинай үлгэгдэлэ лаама, шаажан үлгэлэтэ пещэрн, хүмү шуууултай час, хуушанай мебель гэхэ мэтэ тийхэ байһан тухалөөрөө, тон наринаар хальбэлгэн хэрэгдээдэ. Энэ хун зон ходоодо олон байла. Петр Румянецвай гэр олон делегациин, ганса гансаарашье орожо харалга гызр болоо. Аяар тийхэлэ, хоёр үнэ бэлэр дээрэ, Минские караан хүмүүд — мүнөөнэй пенсионернуудшье, шэнэ Россин түлөө тийхэлэ тэмсэгшэ ябан хунүүдэй аша гушанарышье тэрэ гэрэ ородо. Харин Петр Румянецвай

«Россин социал-демократическа хүдэлмэришдэй партиин 1-дэх сьездын болоһон энэ омогорхой болон гэр соо орлоодо, пролетар бүхэлэй сальхал хүдэлгэнэ. В. И. Ленинэй жагсан хатуукулхан, Октябрьин алгарт революцилд хүтэлһан партиин үлдэлэ буурын энэ тохогоһон байлаа». Борис УСТИНОВ, АПП-эй корреспондент.

«Ухибүүн мэтээр баярлаа энэ. Россин социал-демократическа хүдэлмэришдэй партиин гашүүн болобо гээд, сүлэлгэдэ байһан дүтынгөө нүхэд, банал нэгэтэн бидэнэртэе эхэ омогорхойгоор хэлэгшэ эн тэрэ». «Тэрэ» гэшэмнай — Ленин. Ленинэй үнэн нүхэр, үннэй болышевик Пантелеймон Лепешинскийн мэдүүлгэнэй ёһоор, РСДРП-гэй нэгдэх сьездын болоһон тухай мэдэнэй 1898 оһон майда Сибирьтэ дуулдахадан, Ленин тиймэ эхэ баяртайгаар тэрэ мэдээсыи угтаһан гэхэ. РСДРП-гэй 1-дэх сьездын болоһон байшан-музей тухай репортаж уншажа үзэхынь уншагшадай анхалалда АПН дурадхана.

Белоруссин ийслэт хотын тэг дула, городской гол харгы — Ленинэй проспектын хажуу талаа, мүнөөнэй шэнэ гүхэлэй барилгануудай хоорондо энэ модон гэр буудаг. Энэмай — РСДРП-гэй 1-дэх сьездын болоһон байшан. Советскэ Союзай Коммунист партиин сьездиүүдэе тэрэ сьездэе эхилдэг гэшэ. Партиин Центральна Комитетэй тогтоолоор 1923 ондо энэ музей би болгодоо энэ. Эсэгэ ороноо хамгаалын дайны эхэр физис авначин доттолоо, бомбодохо уедэ тус музей һандаран, шатаһан байгаа. Шууха экспозициин бхүхидөө шахуу галдуулодо байл. 1948 ондо музейё һэргэн бодхоһон юм.

XX зуун жэвэй гаража ерхын урда тэгхэнэ, 1898 оһон мартын 1-3 (13-15)-да болоһо РСДРП-гэй нэгдэх сьезд марксист революционно парти байгуулан тула Ленинэй, тэрэнэй нүхэдэй ябуулан туйлай эхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэрин үр дүн болоһон байла.

Зургаан эмхидээ 9 делегат сьездэ хабааһан. Тэрэ тоодо: «Хүдэлмэришэн ангиё сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй» дүрбэн созвондэ — Ленинэй байгуулан Петербургин союзна, мун Москвалгай, Екатеринбурглай, Киевай сомьзуудай түлөөлгөһон байгаа. Ленин сьездэе хабаадаггүй. Сүлэлгэдэ, Шушенский байһал юм.

Тэрэ сьезд тон июсаар бэлдэжэ, июсаар үнгэрһон түүхэй. Минский социал-демократическа эмхидэй эдбхитэй гашүүн, гүмөр замда алба хэлгэ Петр Румянецвай гэрэй байрда сьездэ үнгэрэхэ гэжэ шийдэлэн байла. Тийхэдэ Захарьевска үйлдэн (мүнөө Ленинэй гудамжа) 135-дахи гэрэ тэрэ аймайгай һуузаг бэйлэй. Тэрэ сагта энэнь городской заха байгаа һон гэдэг. Захарьевска үйлдөө сазша

УРАГ ДЭЭРЭ: электро-газизин Виталий Степанович. БАЛДАНОВАП фото.

Лаан-Удын судна бүтээл заводой хүдэлмэришд Владимир Ленинэй ойн жэлдэ хүдэлмэришдөө эхэ амта туйлаһан байна. Колтивэй дунда дэлгэрһэн советскэ мурьсөөндэ коммунист ударник, электро-газизин Виталий Степанович эрхилмэжэ, буланхайн үрэ дун туйлаа. Зайн электро-газизин үрэй үнгэргэгдэн конкурседо нүхэр түүрү һуури эзэлжэ, ирэн шанда хүртэнэй байна. Ири Литвинцев байһа оһон дүрбэн харын түсбэ тоһонон урид дүүргэһэн

АРИМ ДУНГУУД, АШАНХИ ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

Ирэн сагай хүргэлтын алхам хийлэй. Зубан 10-15 жэлэй Загарайн аймагай промшлен тал түдэе модо бэлэдхэлэй тей байһан гэжэ хунүүд һанаа. Мүнөө манай аймагай промшленэ олон һалбаритай болоһон тоолоодо нимэ: модон, модо хуордолоһын, манинор забабарилгын, горно, айдэй, барилгын промшленэ юм. Гурбан леспромхоз, модовой комбинат, Элинин забабарилгын завод, Шэнь-Барэзонэй механическа завод, «Татарский» газароуправлени гэрэн предпрятинууд хүдэлжэ

Энэ табан жэлэй һуушын жэндэше аймагай промшленэ предпрятинууд аһала һайнар хүдэлжэ эхилэ. Нэгдэхти кварталайнаа түсбэе ядэ булта сүн дүүргэ. Продукци хүдэлгэ түсбэ аймаг дотор 106,5 процент дүүргэдэ, 750 мянган түчхэрэй продукци түсбөө гадур худалдагана. Социалист ялангууа һайнар дүүргэжэ, мурьсөөндэ түүрү һуури эзлһэн коллективүүд олон. Нейдонхойхидо алии Шулуутайн леспромхозой коллектив түүрү зэргэлэ ялана. Байта оһон 1-дэх квартилай продукци худалдаха түсбөө 106,8 процент, модо шэрэгшэ — 114 процент дүүргэ. Унгаргшэ жэлдэ һайнар хүдэлжэ байһан коллективүүд ажалайнгаа эршэ алдагүй хүдэлжэ байна. В. И. Ленинэй түрөөн 100 жэлэй ойн хүдэлгэдэ дэлгэрһэн мурьсөөндэ эхэ ажалта туйлаһангаа түдэе манай аймагай Шулуутайн леспромхозой коллектив КИСС-эй ЦР-гай, СССР-эй Верховно Советэй, СССР-эй Министруудэй Советэй ленниске ойн баяр Хүдэлгэлэй грамотаар шагнагана. Мун КИСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй, обспросоветэй Хүдэлгэлэй грамотада хүртэн коллективүүд би.

Олонитын хабаадалгай мурьсөөн үүсхэл эдбхи бадаруудаг, түүрү хунүүдые гаргадг хуулитай бшуу. Аймагай промшленэ предпрятинууда, барилгада, транспортода, худалдаа наймаанай болон ажалшадай эрилтэ хангадаг предпрятинууда 14 мянга гаран хун хүдэлжэ байдаг. Эдэн соһоо мурьсөөндэ шааргагшад одон. Жэһэнь, Алексей Павлович Кудряшовой тоглойдог Хандагатайн леспромхозой бага комиссио бригадин гашүүд тракторта 1,5 халаанда хүлэлжэ, ажалайнгаа бэлтгэ эрид дээшлүүжэ шадла. Байһа оһон февраль соо 3242 кубометр, март нара соо 4092 кубометр модо бэлэдхэлэ шэрэһэн байна. Нигэжэ ажалайнгаа бүтээсэ 40 процентээр дээшлүүжэ. Нүхэр Кудряшовой үүхэлые башэ бригаданууд дэмжэ. Тус бригадинхид үнгэрэгшэ жэлэйнгэшые түсбэ үлүүдэн — 144 процентээр дүүргэ һон. Үүсхэлтэй эдбхитэй-гэр хүдэлдэг түүрү хүдэлмэришэн, Социалист Ажалай Герой Алексей Павлович Кудряшов СССР-эй Верховно Советэй депутатта нандидааар дэижүүдэгдэхэй. Мун Шулуутайн леспромхозой Т. Е. Марковай хүтэлбэрлэдэ бага комиссио бригада, модо шарадг машинануудай түүрү жолоошон И. А. Иваненко, Хуушан-Барэзон пятагтахи модо бэлэдхэлэ пунктын хүдэлмэришэн коммунист Г. В. Усманов болон бусад ленниске ойн байр жэлдэ эрхич һайнар ажаллана. Энэ мурьсөөндэ түүрү һуури эзэлэгшэдые тоолодо боло һон аргагүй оло.

Үйлдэрин арга боломжонуудые хуедоор хэрэглэхэ, тэрэниие ашаг ехэтэй болгоһын тулаа эхэ хүдэлмэри хэрэгшэ байна. КИСС-эй ЦР-гай, СССР-эй Министруудэй Советэй, ВСРС-эй, ВЛКСМ-эй ЦР-гай энэ асуудалаар гарган башгыне бүхи

МЭРГЭЖЭЛЭЭРЭЭ ЮУНДЭ АЖАЛЛАНАГУЙБИШИ?

«Комсомольский» совхоздо гол түдэе сагаан тоһотто калзахка үлгэртэй мал үсхэбарилгэдэ. Олон жэлэй туршда селекционер-зоотехниктүн байһанһаа эдэ малын, ашаг шэмээ дошоолуула, биратай олоо оруулаһала боло. Нүүг үгөр хэлбэл, энэ ажыла Нүгэтэр һайжаруула хүдэлмэри оролдгошөө. Теэд юундэ нимэ байдалда ороо юм габан асуудалда совхозой главна зоотехник Михаил Виноградов «долон хоногой туршда маа тушаажа һаатагдыа» гэжэ харауһана. Таршэлон энэл ажыин отделениин зоотехник И. Хантаев аяар башын туршда отделеение эрхилгын шинэ ургада дажа абалан байла. Нигэжэ дурсагдалга совхоздо зоотехниктү хэди олон бин байһашы, оройноо мэрэгжэлээр ажалладаггүй, харин ондоо хүдэлмэри дажа абалан байна ошуу. Теэд ирэнхүү дэмзэнуудые тоолохо болбол, республикада ирэнхүүдэ, совхозууда али олон ушарна. Тийхэдэ Сэлэнгын аймагай Карл Марксын парэмэтэе колхоздо зоотехниктүдэй ажал ондоогоор табиһан

ОЛОНОЙ ХҮСЭН ЕХЭ

Дүшэн гурбан жэлэй саада тээ Түхэнэй голдо орьёон ахилһан энэ тэмсэлэй бусалма халуун үе һон. Энэ 1927 оһон январь һарада Хойморой коммунистууд — Сэдэб Талхаев, Рэгээн Одоошев, Сэрэн Сымболов, тосхойной эдбхитэд — Бабун Барбаков, Цүрбэ Леонтьев, Деми Хамагов гашад аймаг согоо аһан түрүүшын «Жаргалат гэрэ» гэжэ хүдөө ажылын коммуна байгуула бэйлэй. Мун тэрэ жэлэй март парада Галбай тосхойно «Гэгээрэлэй солбон» гэжэ хоёрдох коммуна эмхидхэгдэ һон.

Эдэ бүхи түрүүшын гайхамнаг үзгэлдэнүүд болодо дээрэ төдөрһон жаргалай замые олгуулаһан агуу Ленинэй саабарын үгэлтэй, бутархай умсич ажалтанай үлэни бодож байһанай гэршэ һон. Хун хонгуй кооперативна түсбэ бөөлуудэгдэ хабадан, үнэхөөр нэгдэлэй хүсэн элэржэ байгаа.

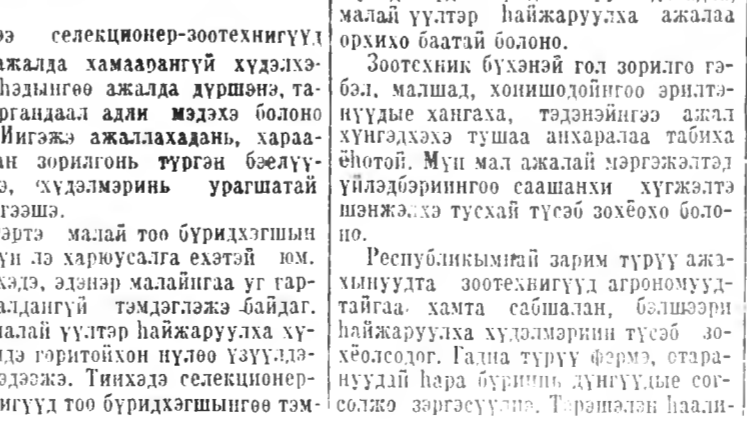
Тийхэдэ манай буряадууд Тигрин хотоноо бүрдхэд, Тэгшэ зүдхөө хүгэрэлдэн... — гээд тэрэ уеда поодэй нэгэтэ хэлэһе ахянээр һананаб. Нэгдэгжэ оройон Хойморой хүн зоной хамтарһан ажынын арга боломжо эхэ һон. Тэдэнэр 1937 оһон байдалаар бүхи нотагтаа дун хамта 310 үрхэтэй айл — оһондүнгөө хамтын мэдэлдэ 4500 гектар газартай, тэрэ тоодо 1790 гектар тариалан, 1300 гектар сабаналан, 1420 гектар бэлшээртэй һон. Адуу малайнэ тоо гэхэдэ,

оройдоо 1120 толгой эбэртэ бодо мал, 946 хонин, 576 толгой адуун һүрэг, 60 гахай, 200 тахла байгаа. Энэ — түрүүшын тоонууд... Машина, техникэ габэл, хэдхэй тэ плуг һон ха даа. Тэрэ галээр гансахан ажык дээрэмтайые хэдэ эхэ хуилаһта, дэбжэлтэ болоо гэһэбэй! Энэ һүүлэй 1970 он абаад үзэе. Мүнөө «Восточные Саяны» гэдэг нэрэтэй болоһон Хойморойнай хүдөө ажыин артель 640 үрхэтэй айлтай. Удэр бүри энэе мянга тухай хун хүдэлнэ. Колхоздо мүнөө 35 автомашина, 43 трактор, 31 комбайн бин. Үйлдэрин бүхи хүндэ хүдэлмэриһүүд оһонжеруулагданхай, электрин хүсөөр хөгдэнэ.

Колхознигууд 3740 толгой эбэртэ бодо малаа, 740 толгой адуун һүрэг, 3 мянга гаран хониндоо эрхим харуулаһын һайн эрхэ байдалда барйжа, ашаг шэмээ дээшлүүжэ алибаа арга боломжоо гүйсэл хэрэгшэ шадаха боло. Аамай үнэн бурһон һаагдан һон, лёндон жэлэйхитэй асуудал, яһала дээшлэе. 1969 ондо гүрэндэ тарна тушааха түсбөө үлүүлэн дүүргэ һэмдэй. Уран дархан «алтан гарта» нүхэр Малзуур, удаан сагай туршда түрүүшэй яһан бэрхэ һаалишан нүхэр Дарья Дарбаева, зуун адууһаа зуун аяга абаха түсбөө дүүргэн хүдэлжэ жоодоһон хүнэтэй нүхэр Намсрай Сотников гэгшэл зон нүхэдэйнгөө омогорхол боложо ябанат. В. И. Ленинэй баруулаһан «Солбоной тула» Түхэнэй голдо улам гэрэл ехэтэйгээр баһарлаһан аа! С. ПОЛХОНОВ. Түхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой түрүүлгэшэ.

АДЖАРСКА АССР. Эндэхэ Чаквинск сайн фабрика байһа ондо хамта дээрэ 1800 тонно сай гархага юм. Мүнөө 200 гаран тоннон үйлдбэри-лэгдэжэ, оройной ноута бүхэн дэ эльгэгдэнхэй.

УРАГ ДЭЭРЭ: Людмила Собачкина бэлэн продукцияа хэрэглэгшэдтэнэ эльгээхэ бэлдэнэ. ТАСС-ай фотохронико.

«Комсомольский» совхоздо гол түдэе сагаан тоһотто калзахка үлгэртэй мал үсхэбарилгэдэ. Олон жэлэй туршда селекционер-зоотехниктүн байһанһаа эдэ малын, ашаг шэмээ дошоолуула, биратай олоо оруулаһала боло. Нүүг үгөр хэлбэл, энэ ажыла Нүгэтэр һайжаруула хүдэлмэри оролдгошөө. Теэд юундэ нимэ байдалда ороо юм габан асуудалда совхозой главна зоотехник Михаил Виноградов «долон хоногой туршда маа тушаажа һаатагдыа» гэжэ харауһана. Таршэлон энэл ажыин отделеениин зоотехник И. Хантаев аяар башын туршда отделеение эрхилгын шинэ ургада дажа абалан байла. Нигэжэ дурсагдалга совхоздо зоотехниктү хэди олон бин байһашы, оройноо мэрэгжэлээр ажалладаггүй, харин ондоо хүдэлмэри дажа абалан байна ошуу. Теэд ирэнхүү дэмзэнуудые тоолохо болбол, республикада ирэнхүүдэ, совхозууда али олон ушарна. Тийхэдэ Сэлэнгын аймагай Карл Марксын парэмэтэе колхоздо зоотехниктүдэй ажал ондоогоор табиһан

МЭРГЭЖЭЛЭЭРЭЭ ЮУНДЭ АЖАЛЛАНАГУЙБИШИ?

«Комсомольский» совхоздо гол түдэе сагаан тоһотто калзахка үлгэртэй мал үсхэбарилгэдэ. Олон жэлэй туршда селекционер-зоотехниктүн байһанһаа эдэ малын, ашаг шэмээ дошоолуула, биратай олоо оруулаһала боло. Нүүг үгөр хэлбэл, энэ ажыла Нүгэтэр һайжаруула хүдэлмэри оролдгошөө. Теэд юундэ нимэ байдалда ороо юм габан асуудалда совхозой главна зоотехник Михаил Виноградов «долон хоногой туршда маа тушаажа һаатагдыа» гэжэ харауһана. Таршэлон энэл ажыин отделеениин зоотехник И. Хантаев аяар башын туршда отделеение эрхилгын шинэ ургада дажа абалан байла. Нигэжэ дурсагдалга совхоздо зоотехниктү хэди олон бин байһашы, оройноо мэрэгжэлээр ажалладаггүй, харин ондоо хүдэлмэри дажа абалан байна ошуу. Теэд ирэнхүү дэмзэнуудые тоолохо болбол, республикада ирэнхүүдэ, совхозууда али олон ушарна. Тийхэдэ Сэлэнгын аймагай Карл Марксын парэмэтэе колхоздо зоотехниктүдэй ажал ондоогоор табиһан

